



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 200-01/16-10/
Ljubljana, 30. september 2016

EPA 1400-VII

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

**k Predlogu zakona o dopolnitvah Zakona o obrambi
(ZObr-F) – druga obravnava**

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 78. seji 28. septembra 2016 obravnavala Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o obrambi, EPA 1400 - VII (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslancev Državnega zbora s prvopodpisanim Miho Kordišem (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **ne podpira** predloga zakona.

* * *

Predlog zakona je predstavil poslanec Državnega zbora Miha Kordiš (v nadaljevanju: predlagatelj). Predlog zakona so pripravili zato, da bi zagotovili večjo stopnjo demokratičnosti in preglednosti postopkov o napotitvi slovenskih vojakov na vojaške operacije v tujino in njihovo vključevanje v večnacionalne enote in aktivnosti zveze Nato. Predlog zakona namreč določa, da je Državni zbor organ, ki potrjuje napotitve slovenske vojske (v nadaljevanju: SV) na mednarodne operacije in misije v tujino. Za vložitev predloga zakona so se odločili zato, ker je prišlo do nekaterih dogodkov, ki jih še utrjujejo v prepričanju, da bi moral imeti Državni zbor odločilno besedo pri napotitvah SV na operacije v tujino. Opozarjajo na povečevanje števila operacij, ki potekajo mimo resolucij OZN. Predlagatelj je opozoril na po njihovem mnenju sporne odločitve, kot je napotitev vojaških inštruktorjev SV v Irak. Predlagatelji menijo, da se napotitve dogajajo mimo demokratičnih organov in nadzora javnosti. Tako je bila npr. slovenska javnost nekaj dni nazaj o napotitvi slovenskih vojakov v Latvijo seznanjena kar z zasedanja zveze Nato, še preden je vprašanje obravnavala Vlada RS. To po mnenju predlagateljev kaže na to, da odločitve v resnici sprejemajo strukture zveze Nato, ministrstvo in vlada pa jih le formalno potrdijo in izvedejo. Predlagatelj je izpostavil, da pogodba zveze Nato v 11. členu določa, da države članice izvajajo določbe te pogodbe v skladu s svojimi notranjimi pravnimi postopki in zato pri spremembah odločanja ne gre za kršitve pogodbe z zvezo Nato.

Predstavnik Ministrstva za obrambo državni sekretar mag. Miloš Bizjak (v nadaljevanju: predstavnik MO) je pojasnil, da Vlada RS ne podpira predlaganih sprememb Zakona o obrambi, ker meni, da je trenutna ureditev ustrezna in omogoča učinkovito uresničevanje mednarodnih obveznosti in sodelovanje, ki ga je država prevzela s podpisi mednarodnih pogodb. Predstavnik MO je še opozoril, da je država vse pogodbe ratificirala v Državnem zboru in današnje obveznosti izhajajo iz tega. Gre za ustrezno razmerje med zakonodajno in izvršilno vejo oblasti, 2010 je bila sprejeta Strategija sodelovanja RS v mednarodnih operacijah in misijah, kjer je bil uveden dvofazni postopek. Po tem sistemu se Državni zbor seznanja z napotitvami, Vlada RS sprejme namero o napotitvi na določeno operacijo in jo posreduje v Državni zbor, ki se s tem seznanja in šele nato vlada sprejme dokončno odločitev.

* * *

Komisije je poudarila potrebo po odprti in demokratični razpravi o vprašanih obrambe in sodelovanju SV v mednarodnih operacijah in na misijah.

Člani komisije so opozorili na zaskrbljujočo dinamiko povečevanja nasilja v svetu in na prevladujoče geostrateške interese velikih držav. Predstavnik MO je pri tem poudaril, da ko govorimo o sodelovanju SV ali policije v mednarodnih operacijah ali misijah, država hoče vedno imeti trdne pravne temelje zanje, bodisi da gre za resolucije OZN ali za zaprosilo posamezne države, predvsem v primerih pomoči ob naravnih nesrečah.

Člani komisije so opozorili, da je Slovenija želela v zvezo Nato in zato moramo učinkovito in transparentno sprejemati odločitve in odgovornost, ki nam jih nalaga priključitev zvezi. Zvezi Nato smo se želeli pridružiti zaradi pridobitve večje varnosti in zato smo se zavezali tudi nositi del bremena kolektivne varnosti. Komisija je zato poudarila, da moramo odločitve, ki bi lahko upočasnile odločanje države o sodelovanju SV v mednarodnih operacijah sprejemati previdno in ne smemo rušiti sistema, ki obstaja na nivoju dvofaznega odločanja med Vlado in Državnim zborom. Vlada je pri svojih odločitvah bolj operativna in ima učinkovitejši mehanizem odločanja. Predvsem si kot država ne smemo privoščiti zmanjševanja naše kredibilnosti, pri čemer so člani komisije spomnili, da smo zaradi premajhnega vlaganja v SV že deležni opozoril zveze Nato. Predlagatelj je v zvezi s temi pomisleki članom komisije pojasnil, da v mnogih evropskih državah (17) o napotitvah vojakov v mednarodne operacije odločajo parlamenti, vendar kredibilnost teh držav ni okrnjena, prav tako je menil, da bi se Slovenija kot parlamentarna demokracija morala priključiti tem državam. Predlagatelj je poudaril, da dodatne naloge za Državni zbor ne bi pomenile velike dodatne obremenitve in ne bi ovirale mednarodne dejavnosti SV, saj bi bilo potrebno soglasje Državnega zbora le ob napotitvi na nove operacije ter ob formiranju večnacionalnih enot. Predstavnik MO je poudaril, da je sodelovanje SV v mednarodnih operacijah, kljub finančnim in kadrovskim težavam SV, neokrnjeno in da SV v teh operacijah deluje na visokem strokovnem nivoju in prejema mnoge pohvale za svoje delo, zato so te operacije za SV izjemno pomembne.

Glede stroškov mednarodnih operacij in misij, ki so po mnenju predlagatelja visoki in na katere Državni zbor nima vpliva oziroma odločilne vloge, ker posameznih operacij SV ne potrjuje, pa je predstavnik MO člane komisije opozoril, da ima Državni zbor že zdaj glede stroškov za potrebe obrambe odločilno vlogo, saj sprejema proračun in s tem potrjuje tudi stroške za mirovne operacije in misije. Državni zbor prav tako sprejema Resolucijo o dolgoročnem razvoju SV, kjer so opisana angažiranja SV v mirovni operacijah in misijah in bi lahko tudi v tem okviru dal pripombe. Res pa je, da se v proračunskih dokumentih ne more določati, v katere mirovne operacije bo SV napotena.

Komisija je v razpravi tudi opozorila, da je sestava vlade koalicijska in se zato odločitve Vlade prenesejo v Državni zbor, zato člani komisije menijo, da so odločitve v tem dvofaznem postopku usklajene, kar navsezadnje potrjuje tudi informacija, ki jo je podal predstavnik MO, da Državni zbor doslej še ni nasprotoval nobeni od predlaganih mednarodnih operacij ali misij in gre zato za ustrezno ureditev.

Člani komisije so bili seznanjeni tudi z informacijo, da se pripravlja sprememba Zakona o obrambi, kot je povedal predstavnik MO. Med drugim naj bi v Zakon o obrambi vnesli tudi določila o dvofaznem postopku seznanitve Državnega zbora in odločitve Vlade, ki so zdaj zapisana v Strategiji sodelovanja RS v mednarodnih operacijah in misijah. Člani komisije so zato poudarili, da bo v tem okviru čas za dodatno razpravo o načinih odločanja o udeležbi SV v mednarodnih operacijah in misijah, saj bo šlo za systemske spremembe celotnega zakona in ne samo posameznega vprašanja. Komisiji je bilo še pojasnjeno, da je stopnjo seznanitve Državnega zbora z mednarodnimi operacijami in misijami mogoče že v obstoječi ureditvi še okrepiti tako, da se seznanitev poslancev opravi na plenarnem zasedanju Državnega zbora.

Večina članov komisije po razpravi predloga zakona ni podprla.

* * *

Za poročevalca na seji matičnega odbora je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.